

1981. tavaszán a zuglói házak falán sokfelé olvashattuk a titokzatos KFT feliratot. Akkoriban a gazdasági élet szereplőit nem ez a társasági forma jellemezte elsősorban. Aki elfogadta a plakáton olvasható meghívást, és fölkereste a Kassák-klubot, nem mindennapi élményben részesülhetett. A zongora, bőgő, dob, ének-gitár felállású négyes, fanyar hangulatú, néha provokatív, jó humorú előadást mutatott be. És persze a zene sem volt akármilyen. A színpadra - pontosabban az alacsony dobogóra - lépő zenészek fehérre mázolt arccal, fehér ruhában, vezették elő műsorukat. A főszereplő - énekes, gitáros, bohóc és akrobata - Laár András volt. A kis klub törzsközönsége hamar a szívébe zárta őket. Alig néhány hónap múlva, a nyári popfesztiválon pedig bemutatták a Bábu vagy című számukat, s egy csapásra az ország kedvencei lettek. Mondhatni sztárok. Hamarosan nagylemezük jelent meg, amit további hat követett. Bár koncertjeikkel sikereket arattak, mégsem váltak nagy tömegek kedvenceivé, mert dalaik és előadasmódjuk gondolkodásra készítettek, nem keresték a közönség kegyeit sőt könyörtelenül tükröt tartottak elénk, szembesüljünk csak gyarlóságainkkal. A KFT tavaly decemberben „visszaadta az ipart”, lehúzta a redőnyt, miután két koncerten megtörtént a végkiárusítás.

Mesélj a búcsútokról, miért döntöttetek a bezárás mellett?

A legrövidebben úgy fogalmazható meg, hogy minden elmúlik. Éreztük, hogy már nem közös az utunk. És ez nem baj. Még mindig nagyon jó dolog együtt zenélni, biztos, hogy tudnánk egy hét alatt új nagylemezt csinálni. De ennek nincs értelme. A zene annak az eszköze, hogy kifejezzon valami belső dolgot. Ahhoz túlságosan is magasrendű dolog, hogy fogyasztásra csináljuk.

- A megrendelés ezek szerint nem sarkall zenélésre...

- Engem semmiképpen. Annak nincs értelme, hogy hét lemez után csináljunk egy ugyanolyan nyolcadikat. Most már mindenki járhatja a saját útját lelkiismeret furdalás és szemrehányás nélkül. A szálakat persze nem szakítottuk el, nem veszünk össze és talán majd egyszer újra lesz valami közös ügy. Szép tíz év volt, amíg együtt zenéltünk.

A lakás, ahol beszélgetünk, egyszerű, másfél szobás belvárosi otthon, kissé már szűk a két fiúgyermeknek és a szülőknek. Játékok, könyvek és természetesen - a sarokban - gitárok.

András meggyújt egy füstölőt, és kellemes keleti illat tölti be a szobát.

Mostanában mivel foglalkozol?

Pályát váltottam, a zene már csak másodlagos. Szellemi értelemben továbbra is nagyon fontos, de nem abból élek. Asztrológiával foglalkozom, általános horoszkópokat írok a Kurírnak. Ez a megélhetésem. Ezen kívül előadásokat tartok a Tan kapuja buddhista főiskolán. Asztrologiát és buddhológiát tanítok.

Annak idején hogy kerültél kapcsolatba a buddhizmussal?

Soha nem voltam materialista, és meg sem kísértett az a gondolat, hogy ez a háromdimenziós világ a világ maga. Hívő sem voltam, pedig református család vagyunk, és anyám igyekezett rávenni, hogy járjak templomba. Harmadik alternatíva pedig hosszú ideig nem kínálkozott. Mígnem tizenhét éves koromban megérintett a keleti filozófia.

Rekonstruáld ezt a megérintést!

Volt akkoriban egy zenész barátom, aki sokat beszélt a jóságról, arról, hogy milyen rossz dókig a húsevés, az állatok megölése. Ez olyan nagy hatással volt rám, hogy egy évig én sem ettem húst. Végül persze felőrlődött az ellenállásom: Legalább a szaftját egyed meg fiacskám!" - jellegű biztatásokon. Később mások által megismerkedtem Sartre, Camus, Lao Ce

gondolatvilágával, az egzisztencializmussal, az individualizmussal, a taoizmussal. Már sejtettem, hogy én is ide tartozom. Azután jött a tíz év a zenekarral és én csak az egzisztenciámmal törődtem. Eközben találkoztam a krisnásokkal. Az ő hármias istenképüket el tudtam fogadni, és nagyon megragadott, hogy reggel hatkor fölkelnek és két órán keresztül imádkoznak, mantráznak: haré Krisna, haré, Krisna Krisna, Krisna... Ez isten dicséretét jelenti, nincs igazi fordítása. Az ima önfegyelemre szoktat és tisztítja a szellemünket. Ugyan akkor az is kiderült számomra, hogy ez az elvrendszer olyan dogmákra épül, amelyek nagyon zártak, s a kívülállót rossz, elkárhozó embereknek tekintik. Én pedig irtózom az efféle kizárásoktól.

Ők nagyon utálták a buddhistákat, így arra gondoltam, ha én nagyonnem értek egyet a krisnásokkal, akkor talán buddhista vagyok. Elis mentem a buddhista misszióba.

- Becsöngettél, Jónapot kívánok!?"

Igen, ez és ez vagyok, érdekel a keleti filozófia, kérem, mondják meg, hogy a buddhizmus milyen a krisnához képest!

No, és milyennek bizonyultak a buddhisták?

Mosolygósaknak és toleránsaknak. Néha csóválták a fejüket, de senkiről sem mondtak rosszat. Adtak egy könyvet, hogy olvassam el, s ha megérint, akkor majd sok mindent megértek. Ez a könyv a Láma Anagarika Govinda Fehér felhők útja című műve volt. Tulajdonképpen egy tibeti zarándokút leírása, sok szellemi tanítással. A szerző egyébként német származású, és ő alapította az első európai típusú buddhista rendet. „Alkalmazott” buddhizmust tanított, az Európában nem alkalmazható külsőségeket elhagyta. Amikor elolvastam, rájöttem, hogy én a világ életemben buddhista voltam.

Mi volt ez a felismerés?

Az, hogy az ember ne valami külső, felső erőhöz fohászkodjék, és kiengedje a kezéből a saját életének irányítását, hanem ismerje föl, hogy benne milyen nagy belső erők lakoznak! Az ember maga a dolgok kulcsa, a legmagasztosabb, ugyanakkor a legalantasabb cselekedetek forrása. A jó és rossz erők nem kívülről jönnek, hanem mindenki magában hozzá tud ezekhez férni. Az is nagyon rokonszenves a buddhizmusban, hogy csupán azt az egyet kell elhinni, hogy az ember alkalmas

a fejlődésre. Olyan nyitott, hogy még Buddhát sem kell elfogadni, hisz ő is csak egy emberi példakép. Az, hogy élt, történelmileg igazolható, időszámításunk előtt 564-ben született Gotama Sakyamuni, ksátria, vagyis királyi herceg.

Milyen vallási gyakorlatokat ír elő a buddhizmus?

Szigorú előírások nincsenek, éppen ez a türelmes szemlélet számomra a rokonszenves.

Vannak például böjtöléssel egybekötött némasági fogadalmak, amikor egy napig nem eszünk, nem beszélünk és nem ölünk meg egyetlen élőlényt sem.

Városi ember számára ez viszonylag könnyen teljesíthető.

Egy házgyári lakásban persze könnyebb, de nyáron, egy víkendházban, szúnyogok, hangyák között már nehezebb. A fogadalom alatt megtapasztalja az ember, hogy a tudatunk milyen teljesítményekre képes, pedig déltájban már éppen eléggé éhes, ha reggel óta nem evett. Persze nem a „mutatvány” az érdekes, hanem a tapasztalat.

- Ez a gondolatrendszer mennyire fogadható el az európaiak számára?

- Most éppen azzal foglalkozom társaimmal, hogy a buddhizmust a jelenlegi magyar valóságra alkalmazzam. Nemcsak a formai elemek, hanem a nyelv is akadályt jelent. Nincs értelme annak, hogy egy magyar közösség tibeti nyelven mormolja a mantrát, az imát.

Nálunk 1952 óta van buddhizmus, de csak most, a rendszerváltás után nyílt lehetőség arra,

Színpad helyett katedra (Hogyan lett buddhista Laár András?)

Írta: Adminisztrátor

2010. április 19. hétfő -

---

hogy új buddhista egyházat és főiskolát alapítsunk tanárainkkal és barátainkkal. A buddhizmust mi nem tekintjük sem távolinak, sem keletinek. Ez a gondolatrendszer a világ legtermészetesebb eszméje. Tulajdonképpen egy emberről szóló tanítás. Nem kellene buddhizmusnak sem hívni, mert ezzel csak eltávolítjuk magunktól. Ebbe belefér minden más felfogás, vallás. Egy olyan általános szemlélet, amely nem a hitre, nem a hiedelmekre építi a szellemét, hanem az ember saját, tiszta, belátó tudatára. Ha valaki azt állítja magáról, hogy a lehetőségei a saját kezében vannak, akkor már ő is buddhista. Aki tudja, hogy a világon kijelentett valamennyi igazság mind igaz, csupán nézőpont kérdése.

Mióta vagy hivatalosan is buddhista?

1985-ben léptem be a rendbe, és 1991-ben alapítottuk meg az új egyházat. A főiskolát saját költségünkön tartjuk fenn, a tanárok ingyen tanítanak, a tandíjból a terembért fedezzük. Nagyon nagy az érdeklődés, nappali és esti tagozat is működik.

- A környezeted külsőségeiből nem nagyon derül ki, hogy buddhista vagy. Csupán egy-két könyv, kép és a füstölő, ezzel a csöppnyi nevető Buddhával, utalnak arra, hogy az itt lakó milyen irányban elkötelezett.

Valóban sok buddhista úgy él, hogy az a külsőségekben is megnyilvánul. Én nem. Az én életemben annyi a jelentősége a buddhizmusnak, amennyiben belül változom.

Az étrended sem változott?

Bár étrendi előírás nincs, már évek óta vegetáriánus vagyok, itt hon nem főzünk hússal, de nem vagyok e téren sem dogmatikus. Étteremben nem kötöm magam ehhez.

A galéria lépcsője alatt sorakoznak a gitárok, az egykori mindennapos munkaeszközök. Azért néha-néha előveszi akusztikus gitárját, és finom, meditációs tündérzenét játszik rajta. A szereplési vágy már nem hajtja. Már nem igényli, hogy csodálják. Hát nem csodálatos?!

Kép és szöveg: Zétényi Zoltán